

Svar på skriftligt spørgsmål om handläggning av dispens för jakt på varg

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 7/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Emma Kari /gröna :m.fl.:

Hur säkerställer regeringen att man hinner behandla ändamålsenligt de besvär som anförts mot de dispenser som beviljats för jakt på varg och att man genom nya dispenser som beviljas under verkställighetsförbudet mot dispensererna inte kringgår de dispenser som omfattas av verkställighetsförbud?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Den offentliga makten ska ha effektiva medel att garantera människors säkerhet. Därför kan Finlands viltcentral med stöd av jaktlagen omedelbart och oberoende av besvär bevilja verkställande av skade- och säkerhetsbaserade dispenser. Annars skulle dispenser träda i kraft först efter besvärstiden, dvs. om 37 dygn. En akut dispens som beviljas som skydd för människors säkerhet skulle inte vara effektiv, om den inte skulle kunna verkställas omedelbart.

Finlands viltcentral beviljade 21.12.2020 i Tohmajärvi en dispens för eliminering av en hel flock. Vargflocken i fråga hade under hösten och vintern orsakat flera hundskador, varav en del på en bondgård. Dessutom har flockens individer regelbundet besökt människors gårdar och i ett fall hade en varg också följt en människa som hade rastat sin hund i cirka 300 meter och hade inte brytt sig om rop eller försök att sjasa bort den. Situationen hade kontrollerats av experter på Finlands viltcentral samt av en gemensam patrull som bestod av VargLIFE, polisen och en jakt- och fiskeövervakare.

Före den dispens som beviljades för hela flocken hade viltcentralen beviljat området dispenser för att fördriva och störa vargar 14.11–4.12.2020 och 9–29.12.2020 Vargflockens beteende förändrades inte trots flera försök att fördriva den. Därför beviljade Finlands viltcentral en dispens för eliminering av flocken av säkerhetsgrunder. Beslutet föregicks av en övergripande prövning enligt habitatdirektivet. Beslutet överklagades och Östra Finlands förvaltningsdomstol utfärdade ett verkställighetsförbud för dispensen.

Vargarna fortsatte fortfarande att komma till gårdar, varför viltcentralen beviljade 29.12.2020 Tohmajärvi en dispens för att döda en varg. Beslutet överklagades hos Östra Finlands förvaltningsdomstol. Vargen sköts 30.12.2020 Detta rapporterades i nyheterna, eftersom Östra Finlands förvaltningsdomstol utfärdade 31.12.2020 ett verkställighetsförbud för dispensen. Vargarna fortsatte att besöka gårdar och Finlands viltcentral beviljade 20.1.2021 en dispens för att döda en varg, vilket också överklagades hos förvaltningsdomstolen. Dispensmottagaren inledde jakten

21.1.2021 och sårade den varg som var föremål för jakten. Vargen avlivades på order av polisen 22.1.2021. Samma dag utfärdade förvaltningsdomstolen ett verkställighetsförbud för dispensen.

Dessa två skjutningar av vargar dagen före det verkställighetsförbud som utfärdats av förvaltningsdomstolen har orsakat förvåning och ilska hos en del. Å andra sidan har lokala invånare förundrat sig över de verkställighetsförbud som utfärdats av förvaltningsdomstolen i en situation som det redan finns rättspraxis samt justitiekanslerns riktlinjer om. Justitiekanslern har redan i sitt avgörande (OKV/1277/1/2003) från 2004 konstaterat att:

”...det främsta målet för det allmänna är att upprätthålla den trygghet som garanteras genom bestämmelserna om grundläggande friheter och mänskliga rättigheter. Det allmänna ska planera åtgärder och vidta dem på det sättet att djuren som medför otrygghet kan bekämpas och i det värsta fallet elimineras. Då man upptäcker ett rovdjur på en sådan plats att det ligger en uppenbar risk för att människans trygghet är hotad är det klart att hotet bekämpas. Den yttersta åtgärden är att rovdjuret avlivas. Bedömningen ska dock bygga på grunderna för undantag enligt artikel 16 i naturdirektivet.”

Finlands viltcentrals dispenser som gäller varg överklagas ofta. Följden av besvär är ett rättsligt förfarande och om det medan den pågår kommer fram att en dispens har beviljats i strid med jaktlagen eller habitatdirektivet, styr avgörandet Finlands viltcentrals dispensprövning därefter.

Domstolarna har redan gett flera avgöranden som viltcentralen beaktar i sin prövning. Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har till exempel i sin årsbok gett ut ett avgörande om kriterier för dispens som beviljas på säkerhetsgrunder (HFD:2020:29, 19.3.2020) och detta avgörande har styrt Finlands viltcentrals prövning också i Tohmajärvifallet. I sitt årsbokavgörande ansåg HFD att det inte fanns någon annan tillfredsställande lösning, eftersom de fördrivningar som hade genomförts inte hade förändrat vargarnas beteende. Dessutom har klagomål om Finlands viltcentrals omedelbara verkställande av dispenser framställts till justitiekanslern. I avgöranden angående klagomålen har man emellertid inte haft något att anmärka angående viltcentralens verksamhet.

Även i EU-domstolens färska förhandsavgörande (C-88-19) konstateras att medlemsstaten ska införa bestämmelser, med hjälp av vilka undantag som görs för att garantera säkerheten ska kunna beviljas i tillräckligt god tid.

Om man hamnar i en situation där man systematiskt utfärdar ett verkställighetsbeslut mot de skade- och säkerhetsbaserade dispenser som Finlands viltcentral beviljar, övergår trycket för att ta hand om vargar som hotar säkerheten i alla situationer till polisen. Detta skulle strida mot Förvaltningsplanen för vargstammen i Finland, som innehåller en tydlig arbetsfördelning mellan polisen och Finlands viltcentral, så att polisens arbetstid inte ska bindas till fall som uppenbarligen hör till viltförvaltningen.

Helsingfors 19.2.2021

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä